

PROGRAM PRELEKCJI W OGRODZIE BOTANICZNYM UJ

13 marca – „Początki wiosny na wybrzeżu tunezyjskim”

Godz. 12.00 – prowadzi Jacek Graff

20 marca – ”Etnobotanika Asháninków – rdzennej ludności amazonii”

Godz. 12.00 – prowadzi Joanna Kozłowska

27 marca – „Wędrówki po Nepalu”

Godz. 12.00 – prowadzi Leszek Wasilewski

10 kwietnia – „Sagowce – dinozaury świata roślin”

godz. 12.00 – prelekcja połączona z prezentacją kolekcji w szklarni – prowadzi Tomasz Głuszak, opiekun kolekcji

Prelekcje odbywają się w niedziele w Ogrodzie Botanicznym UJ w sali wykładowej Kolegium Śniadecznego – II piętro, ul. Kopernika 27.

W dniach prelekcji Ogród Botaniczny jest otwarty dla zwiedzających w godz. 10.00 – 14.00 (bez szklarni). Wstęp wolny.

ZAPRASZAMY

Ogród Botaniczny UJ:

tel. 12 663 36 35, www.ogrod.uj.edu.pl

MAZURY CUD NATURY

Maria Olszowska (Mrągowo)

Jeszcze do niedawna nie można było znaleźć Mazur na mapie. Nazwę Mazury wprowadziły władze pruskie dopiero w XIX wieku. Rzeczownik Mazur pochodzi od przedrostka maz (brudzić, smolić, mazać), które oznaczało smołę. Nazwa Mazur wywodzić się może od smolników zamieszkujących tutejsze lasy. Pochodzenie nazwy można także wiązać z Mazowszem, jako, że w dawnej polszczyźnie Mazur to mieszkaniec Mazowsza. Może, więc, nazwa Mazury pochodzić także od Mazurów - Mazowszan, którzy zasiedlali te tereny. Mazury to region o wyjątkowej odrębności kulturowej i historycznej związanej z przeszłością tych ziem. Tereny te do 1945 roku nigdy nie należały do państwa polskiego. Najpierw były częścią Państwa Krzyżackiego przekształconego później w Księstwo Prus. Od początku XVIII w. stanowiły część Królestwa Prus a od 1871 roku Cesarstwa Niemieckiego. Większość zabytków związana jest z historią tych państw. Ludność polskojęzyczna nigdy nie była tu ludnością dominującą. Dopiero po 1945 roku Mazury należą do Polski. Nastąpiła powszechna zmiana nazw miejscowości z niemieckich na polskie. Na te ziemie zaczęła napływać ludność z innych rejonów Polski. To przybysze, do których i ja należę, wpływają na dalszy bieg historii tego regionu.

Mazury dzisiaj to teren z następującymi powiatami: elckim, gołdapskim, bartoszyckim, braniewskim, kętrzyńskim, giżyckim, oleckim, piskim, mrągowskim, szczycieńskim, węgorzewskim, nidzickim,

działdowskim, iławskim-osadą i ostródzkim (mapa). Obecnie administracyjnie są częścią województwa Warmińsko-Mazurskiego, ze stolicą województwa Olsztynem.



Ryc. 1. Krainy historyczne województwa warmińsko-mazurskiego.

Mazury to uroczy zakątek Polski z pięknie sfałdowanym terenem. Urozmaicona rzeźba mazurskiego krajobrazu jest skutkiem działalności plejstocenskego lodowca kontynentalnego. Występują tutaj ciągi wzgórz morenowych, liczne pagórki ozów, kemów, ponad cztery tysiące jezior różnego typu i kształtu, połączonych kanałami i śluzami. Liczne są tereny z bagnami, torfowiskami, lasami, w które wplecione są łąki i pola.

Największą powierzchnię wśród jezior mają Śniardwy (113,8 km²). Najzasobniejsze w wodę są Mamry (objętość 1013 mln m³) a najdłuższym polskim jeziorem (27 km) jest Jeziorak. Żeglujący turyści dobrze

znają Szlak Wielkich Jezior Mazurskich a kajakarze Szlak Krutyni. Latem jeziora mienią się kolorowymi żaglami jachtów, latawcami kitesurfingu i głośnymi szybkimi motorówkami (niestety). *Mazury* słyną także z licznych stadnin koni i doskonałych warunków



Ryc. 2. Fragment Puszczy Boreckiej. Fot. M. Olszowska

do uprawiania konnej turystyki. Turyści mogą zwiedzać zabytki, spacerować po lasach, zbierać owoce leśnego runa lub wędkować. Mazurskie jeziora to także zimowa atrakcja dla bojerowców, łyżwiarzy, narciarzy biegowych i snowboardzistów, którzy pragną aktywnie i zdrowo spędzić czas. Na mazurskich „górach” działają wyciągi narciarskie. Dla kochających bezruch i spokój Mazury są wymarzone miejscem na wędkarstwo podlodowe. Ekstremalne treningi prowadzą pletwonurkowie i grupy „morsów”.



Ryc. 3. Jesień nad jeziorem Juksty. Fot. M. Olszowska

Klimat Mazur należy do najzimniejszych w kraju, jest ostry a duża liczba jezior i terenów podmokłych sprawia, że wiosna przychodzi późno, a jesień bywa dość długa i ciepła, ponieważ jeziora oddają zgromadzone latem ciepło.

Mazurskie lasy mają charakter tajgi. Utworzone są przez bory sosnowo-świerkowe z dużym udziałem drzew i krzewów liściastych. Istnieją kompleksy leśne o stanie zbliżonym do pierwotnego zwane puszciami, takie jak Puszcza Piska, Romincka

i Borecka. Na Mazurach powstały dwa duże parki krajobrazowe. Mazurski Park Krajobrazowy (utworzony w 1977 roku) obejmujący jezioro Śniardwy, Puszcę Piską i rzekę Krutynię oraz Park Krajobrazowy Puszczy Rominckiej (utworzony w 1998 roku)



Ryc. 4. Jezioro Mikołajskie w sezonie żeglarskim. Fot. M. Olszowska

położony na wschód od Gołdapi przy granicy z Obwodem Kaliningradzkim i Litwą. Mazury to raj dla przyrodników. Kilkanaście ścisłych rezerwatów, zespołów przyrodniczo-krajobrazowych oraz obszarów Natura 2000 zostało utworzonych, aby chronić rzadkie gatunki roślin, zwierząt, grzybów a także siedliska leśne, wodne i torfowiskowe. Rezerваты „Siedem Wysp Jeziora Oświn” oraz „Jezioro Łuknajno” znajdują się na liście rezerwatów konwencji RAMSAR, która chroni obszary bagienne o międzynarodowym



Ryc. 5. Krajobraz jesienny. Fot. M. Olszowska

znaczeniu. Rezerwat „Jezioro Łuknajno” został uznany przez UNESCO za Rezerwat Biosfery. Mazury i przyległe doń północno-wschodnie tereny nazywane są Zielonymi Płucami Polski, bo to region o najmniejszym zanieczyszczeniu powietrza w Polsce.

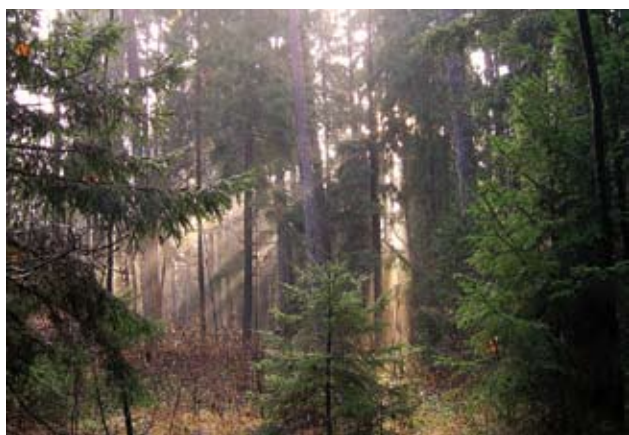
Mazurska kraina to prawdziwy cud natury. Bogactwo przyrody i różnorodność krajobrazu wyróżniają ten region na tle pozostałych zakątków Polski. Wielkie Jeziora Mazurskie to jedyny kandydat z Polski wśród 28 finalistów konkursu szwajcarskiej fundacji

New7Wonders na Nowe 7 Cudów Natury. Jesteśmy w gronie 28 najpiękniejszych miejsc na świecie, jako jedyna kandydatura w swojej kategorii – **krajobrazy i formacje polodowcowe**. Dwa dni przed zakoń-



Ryc. 6. Lecą żurawie. Mrągowo. Fot. M. Olszowska

zeniem półfinałowego głosowania internetowego Wielkie Jeziora Mazurskie znalazły się na 1. miejscu. **Mazury rywalizują o zwycięstwo w finale, o presti-**



Ryc. 7. Mazurskie lasy mają charakter tajgi. Las Kumiecie. Gołdap. Fot. M. Olszowska

żowy tytuł jednego z 7 Cudów Natury. Finał już niedługo. Głosujmy, bo od nas zależy, jakim wynikiem

się zakończy. Od 21 lipca 2009 roku można głosować na nowej stronie fundacji:
<http://www.new7wonders.com/en/>.



Ryc. 8. Sosna na wzgórzu nad jez. Czos. Mrągowo. Fot. M. Olszowska.

Instrukcja głosowania jest także dostępna na polskiej oficjalnej stronie <http://mazurycudnatury.org/>. Na stronie tej również znaleźć można informacje o głosowaniu przez telefon i poprzez wysłanie SMS-a. Ogłoszenie listy zwycięzców odbędzie się 11 listopada 2011 roku.

Przyroda i piękno krajobrazu Mazur podlega silnej presji ze strony różnorodnej działalności człowieka. Wygrana w konkursie jest szansą na pełniejszą realizację zrównoważonego rozwoju naszego regionu, rozwoju, którego jednym z głównych celów będzie powstrzymanie dalszej dewastacji Mazur. Zagłosuj. Możemy wspólnie ochronić te wyjątkowe i niepowtarzalne skarby przyrody.

Maria Olszowska, e-mail marjolsz@interia.pl

WŚRÓD LASÓW I ŁĄK PODLASIA

Elżbieta Pągowska (Poznań)

Na początku września odbył się wyjazd członków Polskiego Towarzystwa Agronomicznego na Podlasie, celem zapoznania się z rolnictwem i agroturystyką tego rejonu.

W gościnnym Szepietowie

Na Podlasiu gościł nas Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Szepietowie; odwiedziliśmy też Stację

Doświadczalną Instytutu Ochrony Roślin w Białymstoku. Byliśmy urzeczeni pięknem przyrody tego rejonu, który we wrześniowym słońcu prezentował się szczególnie pięknie. Znajduje się tu Puszcza Białowieska i Knyszyńska, a lasy stanowią około 30 % powierzchni województwa.

Białowieski Park Narodowy jest chroniony od 1921 roku i ma 10 501,95 ha, z czego 45% podlega ścisłej ochronie. Jest on częścią polsko-białoruskiego